




## Øko SOP-kalve

Øko SOP-kalve beskriver pasningen af kalve lige fra kælving og sikrer at økologikravene overholdes.

Blandt emnerne er

- Specifikke krav til pasning af økologiske kalve (0-3 mdr.) – markeret med et 
  - Krav til kalvenes afgræsning er beskrevet i Øko SOP-Afgræsning
- Mælk fra råmælksbanken
- Opvarmning og tildeling af råmælk
- Overgang til fast føde via sødmælk og fastfoder
- Sygdomstegn hos kalve – diarré og lungebetændelse
- God hygiejne omkring kalvebokse og fodringsudstyr

Alle emner er illustreret med tegninger og korte tekster, som du kan redigere ud fra forholdene på din bedrift.


Når du skal tilrette og indkøre SOP på din bedrift, er det en fordel at inddrage en SOP-certificeret kvægrådgiver. Du finder dem på [www.leankvaeg.dk](http://www.leankvaeg.dk). Erfaringerne viser, at et indledende forløb med hjælp af en sagkyndig er helt afgørende for udbyttet af SOP i det lange løb.

I guiden "Kom godt i gang med SOP" (vedlagt) er der nogle tips du kan overveje, inden du går i gang med at tilpasse SOP til dine arbejdsgange.

God fornøjelse med din SOP



# Indhold

1. Nyfødte kalve - Krav til økologiske kalve 	3
1. Nyfødte kalve - Mælk i råmælksbank.....	4
2a. Nyfødte kalve - Råmælk fra fryser .....	6
2b. Nyfødte kalve - Råmælk fra køleskab i vandbad.....	7
2c. Nyfødte kalve - Råmælk fra køleskab i mikrobølgeovn .....	8
2d. Nyfødte kalve - Frisk råmælk fra ko til kalv .....	9
3. Nyfødte kalve - Første tildeling af råmælk .....	10
4. Nyfødte kalve - Navledesinfektion .....	11
5. Kalve - Lær den nyfødte kalv at drikke (  ) .....	12
6a. Kalve - Fodring med sødmælk (  ).....	15
6b. Kalve - Fodring med mælkepulver (  ).....	16
6c. Kalve - Fodring med sødmælk/mælkepulver.....	18
6d. Kalve - Fodring med pasteuriseret mælk .....	20
7. Kalve - Fast foder og vand.....	22
8. Kalve - Strøelse af bokse/hytter.....	23
9. Kalve – sygdom (  ).....	24
10. Sondefodring af syge kalve .....	27
11. Kalve - Diarré (  ) .....	29
12. Kalve - Lungebetændelse og andre lidelser (  ).....	31
13. Kalve - Hygiejne udstyr til mælk og foder.....	33
14. Kalve - Bokshygiejne (nyfødte kalve) (  ).....	34
15. Kalve – Boksmarkering (  ).....	36
Blandetabel på mælkepulver .....	37
16. Økologikrav – samlet oversigt 	38

# 1. Nyfødte kalve - Krav til økologiske kalve

Ø.1



Ko og kalv skal gå sammen i et døgn efter kælvning



Ø.2



## Arealkrav

Småkalve indtil 100 kg skal have mindst 1,5 m<sup>2</sup> indendørs areal pr. kalv.

Mindst 0,75 m<sup>2</sup> skal være med fast gulv.

Kalve i enkeltboks skal have mulighed for fysisk kontakt med andre kalve.



# 1. Nyfødte kalve - Mælk i råmælksbank

## 1.1 Tjek koen for Para TB-status

**GRØN** ko

→ Brug koens råmælk

**RØD** eller **GUL** ko

Eller lyserødt øremærke!

→ Mælken må ikke bruges til kviekalve!

(Mælk kun til tyre kan evt. lægges i rød plasticpose)

Dansk Kvæg	Mælkekvæg	ParaTB Mælkefodringsliste
Bos-nr Købtokkato 29-05-10	CHR 7	Udskrevet 11-07-10 10.42 Side 1
Læge, Evægafdelingen 76 58 75 00		605

Baseret på mælkeresultater i CHR målt den 29-05-10

Risiko = Høj: mælk bruges ikke til fodring af kviekalve; Høj kælvningshygiejne

Ckr-Dyrr.	ELISA	Forrige Kælv nr.	Forventet kælvdato	Ydelsesnedgang	Inf.-grp
01290	0.3	0.0	5 14.08.10	Sandsynligt	2#
01473 afdg	0.7	0.5	4	Meget sandsynligt	5#
01700	0.7	0.0	2 03.08.10	Sandsynligt	2#
01723	0.4	0.1	1 25.01.11	Sandsynligt	2#
01733	0.8	0.8	1 02.12.10	Meget sandsynligt	5#
01741	0.5	0.5	1 11.10.10	Meget sandsynligt	5#
01766 afdg	0.6		2	Sandsynligt	2#
01789	0.8	0.9	1 27.07.10	Meget sandsynligt	5#
1864	0.3	0.1	5 17.10.10	Sandsynligt	2#
2018		0.3	4	Sandsynligt	2#
2130	0.5		4	Meget sandsynligt	5#
2132	0.3	0.0	3 21.07.10	Sandsynligt	2#
2140	0.7	0.2	3 24.09.10	Muligt	5
2195		0.6	4	Meget sandsynligt	5#

## 1.2 Tjek råmælksens kvalitet. Omrør mælk og hæld i måleglas, fjern skum

Placer måleglas i koldt vand og mål temperaturen

Ved 20 °C aflæses værdi

😊 Over 1045 (mørkegrøn)

→ Læg i råmælksbank

☹ Under 1045 (lysegrøn/rød)

→ Kasser råmælk

Kan anvendes til kalve > 1 døgn



## 1.3 Råmælken hældes i portioner af \_\_\_\* liter i rengjort pose/dunk og påføres dato og konummer

Skal opbevares lufttæt

I Køleskab:

\*Stor race: 4 liter råmælk

\*Jersey: 3 liter råmælk

I Fryser:

\*Portioner af 1 liter





1.4 **Råmælken placeres i køleskab/fryser umiddelbart efter udmalkning**

Holdbarhed

- Køleskab op til 3-7 dage
- Fryser op til 12 mdr.





## 2a. Nyfødte kalve - Råmælk fra fryser

2.1a	<p><b>Tag ___* liter råmælk fra fryser</b></p> <p>Hvis mælken er i poser, placeres portionen i ekstra pose.</p> <p>*Stor race: 4 liter råmælk *Jersey: 3 liter råmælk</p>	
2.2a	<p><b>Opvarm i vandbad</b></p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> <p><b>Vandet i vandbadet må maks. være 50 grader</b></p> <p><b>Vandet udskiftes ca. hvert 10. minut indtil mælken er 40-42 °C</b></p>	

## 2b. Nyfødte kalve - Råmælk fra køleskab i vandbad

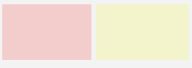

2.1b	<p>Tag ___* liter råmælk fra køleskab</p> <p>*Stor race: 4 liter råmælk *Jersey: 3 liter råmælk</p>	
2.2b	<p><b>Opvarm i vandbad</b></p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> <p>Vandet i varmvandsbeholder må maks. være 50 grader</p> <p><b>Tag temperatur</b> Mælken anvendes ved 40-42 °C</p>	

## 2c. Nyfødte kalve - Råmælk fra køleskab i mikrobølgeovn

<p>2.1c</p>	<p>Tag ___* liter råmælk fra køleskab</p> <p>*Stor race: 4 liter råmælk *Jersey: 3 liter råmælk</p> <p><b>OBS</b> Ujævn opvarmning i mikrobølgeovn skader immunstofferne</p>	
<p>2.2c</p>	<p>Posen placeres i en spand med slående forlætning, så varmen kan afdampe</p>	<p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> 
<p>2.3c</p>	<p>Ovnen indstilles på maks. effekt</p> <p>Tiden indstilles på ___ minutter</p>	
<p>2.4c</p>	<p>Ved endt opvarmning rystes posen forsigtigt et par gange</p> <p>Temperaturen skal være 40-42 grader. – evt. forlænges opvarmningen med maks. 1-2 minutter ad gangen.</p>	



## 2d. Nyfødte kalve - Frisk råmælk fra ko til kalv

2.1d	<p><b>Tjek koen for Para TB-status</b></p> <p><b>GRØN</b> ko → Brug koens råmælk</p> <p><b>RØD</b> eller <b>GUL</b> ko  Eller lyserødt øremærke!</p> <p>→ Mælken må ikke bruges til kviekalve!</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Dansk Kvæg</th> <th colspan="2">Mælkekvæg</th> <th colspan="3">ParaTB Mælkefodringsliste</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>Boo-nr</td> <td>CHR</td> <td>Udsættet</td> <td>11-07-10</td> <td>10.42</td> <td>Side</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Kvætkøbsnr</td> <td>29-05-10</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Lrs.</td> <td colspan="2">Kvægafdelingen</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>76</td> <td>58</td> <td>75</td> <td>00</td> <td>605</td> </tr> </tbody> </table> <p>Baseret på mælkeresultater i CHR målt den 29-05-10</p> <p>Risiko = Høj: mælk bruges ikke til fodring af kvie-kalve; Høj kælvningshygiejne</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Chr-Dyrr.</th> <th>ELISA</th> <th>Forrige Kælv nr.</th> <th>Forventet kælvdato</th> <th>Ydelsesnedgang</th> <th>Inf-grp</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>01290</td><td>0.3</td><td>0.0</td><td>5 14.08.10</td><td>Sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>01473 afdg</td><td>0.7</td><td>0.5</td><td>4</td><td>Meget sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>01700</td><td>0.7</td><td>0.0</td><td>2 03.08.10</td><td>Sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>01723</td><td>0.4</td><td>0.1</td><td>1 25.01.11</td><td>Sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>01733</td><td>0.8</td><td>0.8</td><td>1 02.12.10</td><td>Meget sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>01741</td><td>0.5</td><td>0.5</td><td>1 11.10.10</td><td>Meget sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>01766 afdg</td><td>0.6</td><td></td><td>2</td><td>Sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>01789</td><td>0.8</td><td>0.9</td><td>1 27.07.10</td><td>Meget sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>1864</td><td>0.3</td><td>0.1</td><td>5 17.10.10</td><td>Sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>2018</td><td></td><td>0.3</td><td>4</td><td>Sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>2130</td><td>0.5</td><td></td><td>4</td><td>Meget sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>2132</td><td>0.3</td><td>0.0</td><td>3 21.07.10</td><td>Sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>2140</td><td>0.7</td><td>0.2</td><td>3 24.09.10</td><td>Muligt</td><td>1</td></tr> <tr><td>2185</td><td></td><td>0.6</td><td>4</td><td>Meget sandeynligt</td><td>2#</td></tr> <tr><td>****</td><td></td><td>0.4</td><td>4</td><td>Sandeynligt</td><td>2#</td></tr> </tbody> </table>	Dansk Kvæg		Mælkekvæg		ParaTB Mælkefodringsliste					Boo-nr	CHR	Udsættet	11-07-10	10.42	Side	1			Kvætkøbsnr	29-05-10										Lrs.	Kvægafdelingen								76	58	75	00	605	Chr-Dyrr.	ELISA	Forrige Kælv nr.	Forventet kælvdato	Ydelsesnedgang	Inf-grp	01290	0.3	0.0	5 14.08.10	Sandeynligt	2#	01473 afdg	0.7	0.5	4	Meget sandeynligt	2#	01700	0.7	0.0	2 03.08.10	Sandeynligt	2#	01723	0.4	0.1	1 25.01.11	Sandeynligt	2#	01733	0.8	0.8	1 02.12.10	Meget sandeynligt	2#	01741	0.5	0.5	1 11.10.10	Meget sandeynligt	2#	01766 afdg	0.6		2	Sandeynligt	2#	01789	0.8	0.9	1 27.07.10	Meget sandeynligt	2#	1864	0.3	0.1	5 17.10.10	Sandeynligt	2#	2018		0.3	4	Sandeynligt	2#	2130	0.5		4	Meget sandeynligt	2#	2132	0.3	0.0	3 21.07.10	Sandeynligt	2#	2140	0.7	0.2	3 24.09.10	Muligt	1	2185		0.6	4	Meget sandeynligt	2#	****		0.4	4	Sandeynligt	2#
Dansk Kvæg		Mælkekvæg		ParaTB Mælkefodringsliste																																																																																																																																									
		Boo-nr	CHR	Udsættet	11-07-10	10.42	Side	1																																																																																																																																					
		Kvætkøbsnr	29-05-10																																																																																																																																										
				Lrs.	Kvægafdelingen																																																																																																																																								
				76	58	75	00	605																																																																																																																																					
Chr-Dyrr.	ELISA	Forrige Kælv nr.	Forventet kælvdato	Ydelsesnedgang	Inf-grp																																																																																																																																								
01290	0.3	0.0	5 14.08.10	Sandeynligt	2#																																																																																																																																								
01473 afdg	0.7	0.5	4	Meget sandeynligt	2#																																																																																																																																								
01700	0.7	0.0	2 03.08.10	Sandeynligt	2#																																																																																																																																								
01723	0.4	0.1	1 25.01.11	Sandeynligt	2#																																																																																																																																								
01733	0.8	0.8	1 02.12.10	Meget sandeynligt	2#																																																																																																																																								
01741	0.5	0.5	1 11.10.10	Meget sandeynligt	2#																																																																																																																																								
01766 afdg	0.6		2	Sandeynligt	2#																																																																																																																																								
01789	0.8	0.9	1 27.07.10	Meget sandeynligt	2#																																																																																																																																								
1864	0.3	0.1	5 17.10.10	Sandeynligt	2#																																																																																																																																								
2018		0.3	4	Sandeynligt	2#																																																																																																																																								
2130	0.5		4	Meget sandeynligt	2#																																																																																																																																								
2132	0.3	0.0	3 21.07.10	Sandeynligt	2#																																																																																																																																								
2140	0.7	0.2	3 24.09.10	Muligt	1																																																																																																																																								
2185		0.6	4	Meget sandeynligt	2#																																																																																																																																								
****		0.4	4	Sandeynligt	2#																																																																																																																																								
2.2d	<p><b>Råmælken skal være i et rengjort malkespand</b></p> <p>Mælken hældes i dunk/plastikpose</p>	<p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> 																																																																																																																																											
2.3d	<p><b>Opvarm i vandbad</b></p> <p>Vandet i varmvandsbeholder må maks. være 50 grader</p> <p><b>Tag temperatur.</b> Mælken anvendes ved 40-42 °C</p>																																																																																																																																												

### 3. Nyfødte kalve - Første tildeling af råmælk




<p>3.1</p>	<p>Inden 2-6 timer efter fødsel, jo tidligere jo bedre</p> <p>Tildel ____* liter råmælk med sutteflaske eller skål</p> <p>*Stor race: min. 4 liter råmælk *Jersey: min. 3 liter råmælk</p>	
<p>3.2</p>	<p>Hvis kalven ikke sutter inden 5 min. - prøv igen f.eks. med dine fingre.</p> <p>Husk <b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p>	

## 4. Nyfødte kalve - Navledesinfektion

4.1	<p>Tag engangshandsker på</p> <p>Navlen placeres i navledypflasken. Flaskens tud placeres helt op under bugen</p> <p>Der benyttes iodsprit (5 %)</p>	
4.2	<p>Hæld iodsprit i håndfladen og masser navleregionen</p> <p>Smid handsker væk efter brug</p>	

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

## 5. Kalve - Lær den nyfødte kalv at drikke (S)

<p>5.1</p>	<p><b>Tildel ____* liter råmælk to gange dagligt i ____ (1-4) døgn herefter mælk</b></p> <p>*Stor race: min. 4 liter råmælk *Jersey: min. 3 liter råmælk</p> <p>Kalve der har fået 3-4 liter råmælk i første udfodring tildeles mælk, når de har appetit i løbet af første døgn</p>	
<p>5.2</p>	<p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> <p><b>Fra kalve den første dag guller tilbydes</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kalveblanding efter ædelyst</li> <li>• Hø i høhæk</li> <li>• Fuldfoder fra _____ (2) leveuge</li> <li>• Vand</li> </ul> <p>Nyfødte kalve starter med en lille håndfuld kalveblanding og fortsætter efter ædelyst</p>	
<p>5.3</p>	<p><b>Kalven skal have adgang til frisk drikkevand efter første døgn</b></p>	

5.4

Giv frisk evt. lunkent drikkevand

Kl. \_\_\_\_\_ , Kl. \_\_\_\_\_

Kl. \_\_\_\_\_ , Kl. \_\_\_\_\_

(efter mælketildeling)



5.5

Kalven skal fodres med sødmælk (evt. økologisk mælkepulver) de første 3 mdr. af dens liv

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)



5.6

Kalven skal have adgang til narresut/suttespand i hele mælkefodringsperioden.

Minimum en sut pr. kalv.



5.7

Kalven må maksimalt være opstaldet i enkeltboks de første 7 dage af dens liv





5.8



Når kalven er 8 dage gammel, skal den opstaldes i fællesboks med 2 eller flere kalve



Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

## 6a. Kalve - Fodring med sødmælk (S)

6.1a Opvarm mælken til 42-45 °C i mælkevogn med mælkevarmer, så temperaturen i kalvens skål er 40-42 °C

Ved syring:

Tilsæt \_\_\_\_\_ (10 g

mælkesyrner) pr. \_\_\_\_ (25) liter

sødmælk

Mælkesyrner



(S) Mælkesyrner skal være tilladt til økologi.

**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**

6.2a Udskift beskidte skåle med rene

Tildel mælk 2 gange dagligt

Enkeltopstaldede = \_\_\_\_\* liter  
pr. kalv pr. gang

Fællesopstaldede = \_\_\_\_\* liter  
pr. kalv pr. gang

\*Stor race: min. 4 liter mælk

\*Jersey: min. 3 liter mælk



## 6b. Kalve - Fodring med mælkepulver (S)

6.1b **Vælg den ønskede mælkemængde**  
Aflæs vand og pulver i blandetabel for koncentrationen \_\_\_\_\_ (140 g/liter)

**Fyld 25 % af vandet i mælkevognen.**

Vandet skal være 50-55 °C

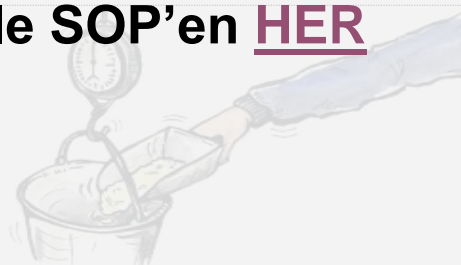


Mælkepulver skal være økologisk

6.2b

**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**

Herefter tilsættes mælkepulver i vognen  
Der omrøres mekanisk i ca. 5 minutter



6.3b

**Doser lunkent/koldt vand til vandmængden passer**

Kontroller, at mælkeblandingen har en sluttemperatur på 42-45 °C, så temperaturen i kalvens skål er 40-42 °C



6.4b **Udskift beskidte skåle med rene**

Tildel mælk 2 gange dagligt

Enkeltopstaldede = \_\_\_\_\*  
liter pr. kalv pr. gang

Fællesopstaldede = \_\_\_\_\*  
liter pr. kalv pr. gang

\*Stor race: min. 4 liter mælk

\*Jersey: min. 3 liter mælk



**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**

## 6c. Kalve - Fodring med sødmælk/mælkepulver

6.1c	<p><b>Vælg den ønskede mælkemængde</b></p> <p>Aflæs vand og pulver i blandetabel for koncentrationen _____ (140 gr/liter)</p> <p><b>Fyld 25 % af vandet i mælkevognen.</b></p> <p>Vandet skal være 50-55 °C</p>	
6.2c	<p><b>Afvej mælkepulveret</b></p> <p>Herefter tilsættes mælkepulver i vognen</p> <p>Der omrøres mekanisk i minimum 5 minutter</p>	
6.3c	<p><b>Tilsæt overskudsmælken (sødmælk)</b></p> <p>Doser varmt/lunkent vand til vandmængden er afstemt med mælkepulvermængden</p> <p>Kontroller, at mælkeblandingen har en sluttemperatur på 42-45 °C, så temperaturen i kalvens skål er 40-42 °C</p>	

**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**



6.4c **Udskift beskidte skåle med rene**

Tildel mælk 2 gange dagligt

Enkeltopstaldede = \_\_\_\* liter  
pr. kalv pr. gang

Fællesopstaldede = \_\_\_\* liter  
pr. kalv pr. gang

\*Stor race: min. 4 liter mælk

\*Jersey: min. 3 liter mælk



**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**

## 6d. Kalve - Fodring med pasteuriseret mælk

6.1d	<p><b>Opsaml mælkemængde</b> (overskudsmælk/tankmælk)</p> <p><b>Afvent til pasteuriseringsanlægget er færdigt</b></p>	
6.2d	<p><b>Udskift beskidte skåle med rene</b></p> <p><b>Tildel mælk 2 gange dagligt</b></p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> <p><u>Enkeltopstaldede</u> = ____ * liter pr. kalv pr. gang</p> <p><u>Fællesopstaldede</u> = ____ * liter pr. kalv pr. gang</p> <p>*Stor race: min. 4 liter mælk *Jersey: min. 3 liter mælk</p>	
6.3d	<p><b>Skyl kar, slanger med lunkent vand</b> (og evt. buffertank)</p> <p><b>Tilsæt vaskemiddel</b> <b>Rengør kar, omrører med børste</b> (og evt. filter og buffertank)</p> <p><b>Spul alle dele med højt tryk fra vandslangen</b></p>	

6.4d Tilslut pasteuriserings-  
anlægget



Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

## 7. Kalve - Fast foder og vand

7.1 Fyld de tomme mælkeskåle med lunkent vand



7.2 Udskift beskidte skåle (gødningsrester)

Fjern rester og tildel kalveblanding dagligt

**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**

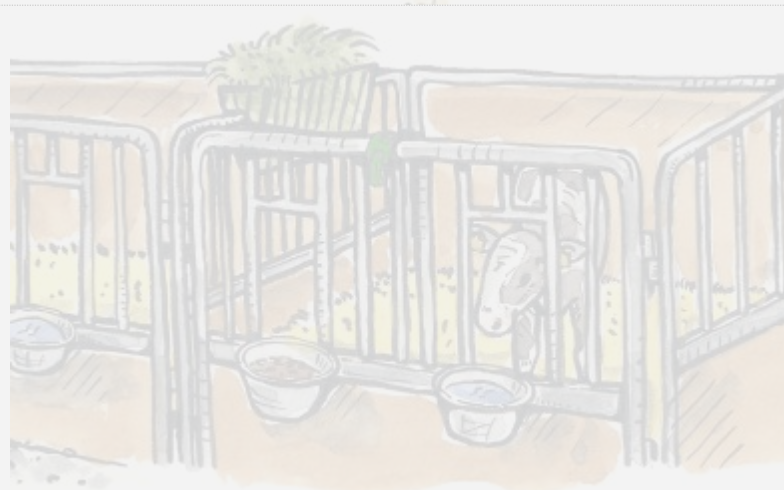
Tjek også stråfoderets appetitlighed



7.3 Fra kalven er 1 døgn gammel tilbydes

- Kalveblanding efter ædelyst
- Hø i høhæk
- Fuldfoder fra \_\_\_\_\_ (2) leveuge
- Vand

Nyfødte kalve starter med en håndfuld kalveblanding og fortsætter efter ædelyst



## 8. Kalve - Strøelse af bokse/hytter

8.1 Strø boksene efter behov,  
1-2 gange dagligt  
Lejet skal være tørt

Gælder både enkelt- og  
fællesopstaldede kalve.

Bemærk, at kalve med diarré  
skal strøs ofte



Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)



## 9. Kalve – sygdom (🚫)

<p>9.1</p>	<p><b>Observer ved hver fodring</b></p> <p>Kalven drikker mælken op 😊</p> <p>Kalven er frisk og har ikke ildelugtende gødning 😊</p>	
<p>9.2</p>	<p>🚫 <b>Kalven drikker ikke eller er sløj →</b></p> <p>Tag temperatur på kalv:          37-39 °C → 😊          over 39°C → 🚫          35-37 °C → 🚫</p> <p>🚫 <b>Se SOP 11 og 12</b></p>	
<p>9.3</p>	<p><b>Kalve med normal temperatur som ikke drikker</b></p> <p>Tildel 2-3 liter 40-42 °C varm mælk med sutteflaske. Drikker kalven ikke, brug sonde.</p> <p>Tildel lunken vand i skål</p>	
<p>9.4</p>	<p><b>Tilse syge kalve hver 3-4 timer</b></p> <p>Er kalven sløj, indstukne øje, hængende øre, slap i huden,          - tildel 2-3 liter elektrolytter via sutteflaske/sonde</p> <p><b>Blandingsforhold:</b>          ___ målebæger i ___ liter vand          40-42 °C</p>	

**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**

Kalven gives stadig mælk 2 gange dagligt, og der tages temperatur.

Tildel \_\_\_\_\_ (8-12) liter elektrolytter pr. døgn min \_\_\_\_\_ (½ time) før mælketildeling

Behandlingen fortsætter til kalven selv drikker



Ø.3

**Brug af elektrolytblanding er tilladt og skal altid være økologisk**

\_\_\_\_\_

**Flyt kalven til nyt foderskab**  
 noter dato og årsag i logbog  
 (ligger i \_\_\_\_\_)

**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**



9.5

**Noter kalvens nummer på**

\_\_\_\_\_ (tavle, whiteboard)

**Angiv din mistanke**

- Lungebetændelse
- Diarré
- Navlebetændelse
- Andet?

Hvis andet rådfør dig med

\_\_\_\_\_ (navn, tlf.nr.)

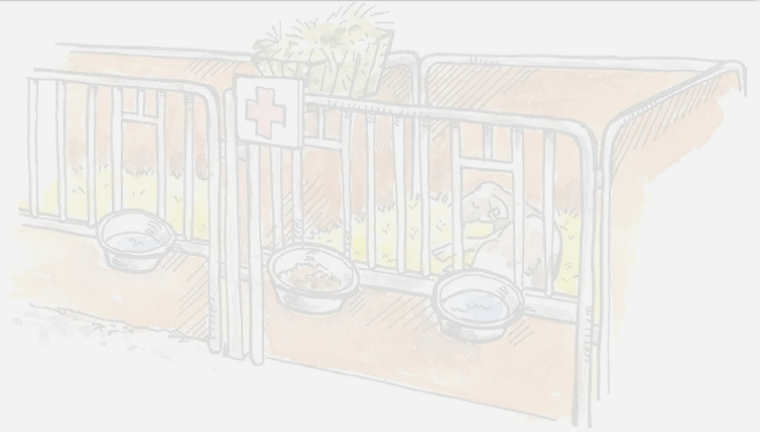
Markér boks med \_\_\_\_\_  
 (rød strip)



9.6 **Smittebeskyttelse**

Kalve der er syge **og** under behandling kan isoleres i kalvesygeboks.

**Rådfør med dyrlæge!**






**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**

## 10. Sondefodring af syge kalve

<p>10.1</p>	<p><b>Placer posen i beholderen</b> Placer posen, så der ikke skal stikkes i posens limning(kant).</p> <p><b>Sæt poseklemmen på og undgå luft i posen</b></p>	
<p>10.2</p>	<p><b>Perforer posen ved hjælp af piggen</b></p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> <p>Bevægelsen skal være hurtig, så utætheder undgås</p>	
<p>10.3</p>	<p><b>Drej kalvens hoved en smule mod højre. Placer sonden mens kalvens næseryg er på niveau med eller umiddelbart under ørerne</b></p> <p>Kalven skal selv synke sonden</p>	

10.4	<p><b>Mærk efter sonden i kalvens øverste venstre halsregion</b></p> <p>Hoster kalven er sonden placeret forkert. Nogle kalve brøler, når sonden er placeret rigtigt</p> <p><b>Åben langsomt for mælken</b></p> <p>Når halvdelen af mælken er tildelt lukkes for mælkeløbet i 10 sekunder. Giv resten med halv hastighed</p>	
10.5	<p><b>Luk sonden på mælkeløbet i 10 sek. og træk sonden langsomt op</b></p> <p>Husk grundig rengøring efter brug!</p>	<p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> 

## 11. Kalve - Diarré (S)

<p>11.1</p>	<p><b>Diarré</b></p> <p>Kalven har lyst og/eller tyndt gødning. Lugten er ofte dårlig</p>	
<p>11.2</p>	<p><b>Tildel 2-3 liter 40-42 °C varm mælk i skål eller med sutteflaske evt. sonde</b></p> <p>Tildel <b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p>	
<p>11.3</p>	<p><b>Tilse kalven hver 2-3 timer</b></p> <p>Er kalven sløj, indstukne øje, hængende øre, slap i huden, - tildel 2-3 liter elektrolytter via sutteflaske/sonde</p> <p><b>Blandingsforhold:</b>        ___ målebæger i ___ liter vand        40-42 °C</p> <p>Kalven gives stadig mælk 2 gange dagligt og der tages temperatur. Tildel _____ (8-12) liter elektrolytter pr. døgn min _____ (½ time) før mælketildeling.</p> <p>Behandlingen fortsætter til kalven selv drikker</p>	

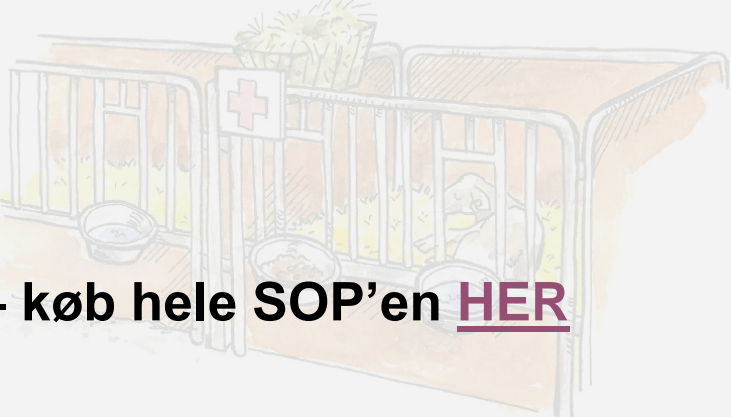


<p>11.4</p>	<p><b>Notér kalvens nummer på</b> _____ (tavle, whiteboard)</p> <p>Markér boks med _____ (rød strip)</p>	
<p>11.5</p>	<p><b>Smittebeskyttelse</b></p> <p>Kalve der er syge <b>og</b> under behandling kan isoleres i kalvesygeboks.</p> <p>Rådfør med dyrlægen</p>	
<p>11.6</p> 	<p><b>Alle behandlinger med medicin skal opstartes af dyrlæge.</b></p> <p>Økologer må ikke selv behandle dyr første gang.</p> <p><b>Behandlinger skal føres i logbog (ligger i _____)</b></p>	

**Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)**

## 12. Kalve - Lungebetændelse og andre lidelser (S)

<p>12.1 <b>Lungeinfektion</b> Kalven har ofte næseflåd og vejrtrækningsbesvær samt puster og hoster</p> <p><b>Igangsæt behandling efter aftale med dyrlæge</b></p> <p>Tildel mælk 2 gange dagligt, hvis kalven ikke drikker (se SOP-9)</p>	
<p>12.2 <b>Kalve med andre lidelser som</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Navleinfektion</li> <li>• Ledbetændelse</li> <li>• Trommesyge</li> <li>• Andet</li> </ul> <p><b>Behandl efter aftale med dyrlægen</b></p>	<p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p>  
<p>Ø.4 <b>Alle behandlinger med medicin skal opstartes af dyrlæge</b></p> <p>Økologer må ikke selv behandle dyr første gang.</p> <p><b>Behandlinger skal føres i logbog (ligger i _____)</b></p>	

<p>12.3 <b>Notér behandling og kalvens nummer</b></p> <p>_____</p> <p>(i medicin-registreringsskema eller på whiteboard)</p> <p>Markér boks med _____ (rød strip)</p>	
<p>12.4 <b>Smittebeskyttelse</b></p> <p>Kalve der er syge og under behandling kan isoleres i kalvesygeboks.</p> <p>Rådfør med dyrlæge!</p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <u>HER</u></b></p>	

## 13. Kalve - Hygiejne udstyr til mælk og foder

<p>13.1</p>	<p><b>Rengør alt råmælksudstyr grundigt efter brug (skåle, sutteflasker, sonde, slanger, spande, m.m.)</b></p> <p><b>Skyl</b> først med koldt vand</p> <p><b>Vask</b> derefter med varmt vand tilsat rengøringsmiddel, brug børste</p> <p>Sæt til <b>tørre</b></p>	
<p>13.2</p>	<p><b>Rengør mælkeudstyr grundigt efter brug (mælke og fodertrug, spande)</b></p> <p><b>Skyl</b> først med koldt vand</p> <p><b>Vask</b> derefter med varmt vand tilsat rengøringsmiddel, brug børste</p> <p>Sæt til <b>tørre</b></p>	<p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p>  
<p>13.3</p>	<p><b>Rengør andet foder- og mælkeudstyr efter behov og mindst en gang ugentligt (trug, foderkasser, skåle, pattespande m.m.)</b></p> <p>Observeres gødningsrester rengøres med det samme</p> <p><b>Skyl</b> først med koldt vand</p> <p><b>Vask</b> derefter med varmt vand tilsat rengøringsmiddel, brug børste</p> <p>Sæt til <b>tørre</b></p>	

## 14. Kalve - Bokshygiejne (nyfødte kalve) (S)



14.1	<p>Den nyfødte kalv indsættes i rengjort boks/hytte</p>	
14.2	<p>Rengøring af boks/hytte</p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> <p>Udmug boks/hytte</p> <p>Sæt alle flader i <b>blød</b>, gerne med sæbe</p> <p><b>Vask</b></p> <p>_____ (sæt kryds) med vand og børste</p> <p>_____ (sæt kryds) med højtryksrensers på særskilt vaskeplads</p> <p><b>Desinficer</b> alle flader (evt. kalk)</p> <p>Sæt til <b>tørre</b></p>	



14.3	<p><b>Strø boksen med rigeligt halm</b></p> <p>Lejet skal være tørt og kalven ligge trækfrit</p>	
14.4	<p><b>Tilladte produkter til rengøring og desinficering af bokse og inventar m.m.</b> (Aktivstoffer ikke handelsnavne)</p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kalium-natriumsæbe</li> <li>• Vand og damp</li> <li>• Kalk</li> <li>• Løsket kalk</li> <li>• Uræsket kalk</li> <li>• Natriumhypoklorit (f.eks. blegevand)</li> <li>• Kaustisk soda (Natriumhydroxid)</li> <li>• Kaliumhydroxid</li> <li>• Hydrogenperoxid</li> <li>• Naturlige planteekstrakter</li> <li>• Citronsyre, pereddikesyre, myresyre, mælkesyre, oxalsyre og eddikesyre</li> <li>• Alkohol</li> <li>• Salpetersyre (mælke- og mejeriudstyr)</li> <li>• Fosforsyre (mælke- og mejeriudstyr)</li> <li>• Formaldehyd</li> <li>• Produkter til rengøring og desinficering af yver og malkeudstyr</li> <li>• Natriumcarbonat</li> </ul>



## 15. Kalve – Boksmarkering (S)

15.1	<p>Mærket med _____ (grøn strip)</p> <p>Kalven skal have råmælk</p>	
15.2	<p>Mærket med _____ (rødstrip)</p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p> <p>Tildel</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elektrolyt</li> <li>• Antibiotika</li> <li>• andet _____</li> </ul> <p>Kalve der er syge og under behandling kan isoleres i kalvesygeboks.</p> <p><b>Rådfør med dyrlæge!</b></p>	
15.3	<p><b>Alle behandlinger med medicin skal opstartes af dyrlæge.</b></p> <p>Økologer må ikke selv behandle dyr første gang.</p> <p><b>Behandlinger skal føres i logbog</b> (ligger i/ved _____) kontoret, ved skrivepulten</p>	

## Blandetabel på mælkepulver

Med 130 gr/liter			Med 140 gr/liter		
Vand liter	Pulver kg	Færdig mælk liter	Vand liter	Pulver kg	Færdig mælk liter
9,0	1,3	10	8,9	1,4	10
13,5	2,0	15	13,4	2,1	15
18,0	2,6	20	17,8	2,8	20
22,5	3,3	25	22,3	3,5	25
27,0	3,9	30	26,7	4,2	30
31,5	4,6	35	31,2	4,9	35
36,0	5,2	40	35,6	5,6	40
40,5	5,9	45	40,1	6,3	45
45,0	6,5	50	44,5	7,0	50
49,5	7,2	55	49,0	7,7	55
54,0	7,9	60	53,4	8,4	60
58,5	8,5	65	57,9	9,1	65
63,0	9,1	70	62,3	9,8	70
67,5	9,8	75	66,8	10,5	75
72,0	10,4	80	71,2	11,2	80
76,5	11,1	85	75,7	11,9	85
81,0	11,7	90	80,1	12,6	90
85,5	12,4	95	84,6	13,3	95
90,0	13,0	100	89,0	14,0	100
99,0	14,3	110	97,9	15,4	110
108,0	15,6	120	106,8	16,8	120
117,0	16,9	130	115,7	18,2	130
126,0	18,2	140	124,6	19,6	140
135,0	19,5	150	133,5	21,0	150
144,0	20,8	160	142,4	22,4	160
153,0	22,1	170	151,3	23,8	170
162,0	23,4	180	160,2	25,2	180
171,0	24,7	190	169,1	26,6	190
180,0	26,0	200	178,0	28,0	200
198,0	28,6	220	195,8	30,8	220
216,0	31,2	240	213,6	33,6	240
234,0	33,8	260	231,4	36,4	260
252,0	36,4	280	249,2	39,2	280
270,0	39,0	300	267,0	42,0	300
288,0	41,6	320	284,8	44,8	320
306,0	44,2	340	302,6	47,6	340
324,0	46,8	360	320,4	50,4	360

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

## 16. Økologikrav – samlet oversigt

Når du skal tilrette og indkøre SOP på din bedrift, er forslag til placering af de økologiske krav angivet i parentes. De økologiske SOP er supplerende, og skal sættes ind som ekstra SOP på det i parentes foreslåede sted.




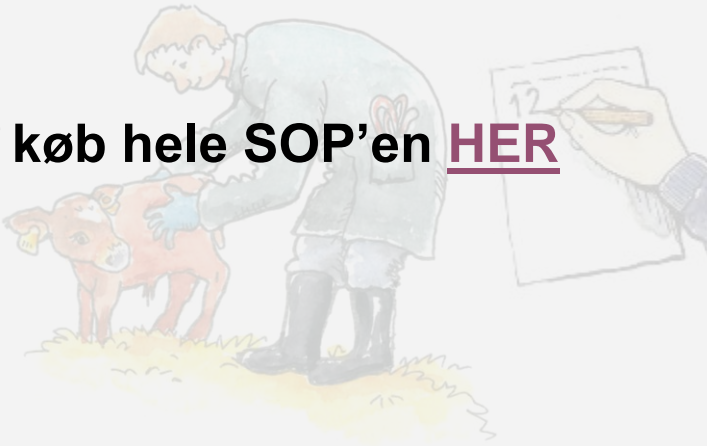

Denne oversigt viser alle Øko SOP og de har samme nummerering som i den samlede Kalve SOP.

<p>16.1 (Ø.1) </p>	<p><b>Ko og kalv skal gå sammen i et døgn efter kælvning</b></p>	 <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p>
<p>16.2 (Ø.2) </p>	<p><b>Arealkrav</b> Småkalve indtil 100 kg skal have mindst 1,5 m<sup>2</sup> indendørs areal pr. kalv.  Mindst 0,75 m<sup>2</sup> skal være med fast gulv.  Kalve i enkeltboks skal have fysisk kontakt med andre kalve.</p>	
<p>16.3 (5.3) </p>	<p><b>Kalven skal have adgang til frisk drikkevand efter første døgn</b></p>	

<p>16.4 (5.4)</p> 	<p><b>Giv frisk evt. lunkent drikkevand</b></p> <p>Kl. _____ , Kl. _____</p> <p>Kl. _____ , Kl. _____</p> <p>(efter mælketildeling)</p>	
<p>16.5 (5.5)</p> 	<p><b>Kalven skal fodres med sødmælk (evt. økologisk mælkepulver) de første 3 mdr. af dens liv</b></p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></b></p>	
<p>16.6 (5.6)</p> 	<p><b>Kalven skal have adgang til narresut/suttespand i hele mælkefodringsperioden.</b></p> <p>Minimum en sut pr. kalv</p>	
<p>16.7 (5.7)</p> 	<p><b>Kalven må maksimalt være opstaldet i enkeltboks de første 7 dage af dens liv</b></p>	

<p>16.8 (5.8)</p>	<p>Når kalven er 8 dage gammel, skal den opstaldes i fællesboks med 2 eller flere kalve</p>	
<p>16.9 (6.1a)</p>	<p>Opvarm mælken til 42-45 °C i mælkevogn med mælke-varmer, så temperaturen i kalvens skål er 40-42 °C</p> <p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <a href="#">HER</a></p> <p>Ved syring: Tilsæt _____ (10 g mælkesyrner) pr. ____ (25) liter sødmælk</p>	<p>Mælkesyrner</p> 
<p>16.10 (6.1b)</p>	<p>Vælg den ønskede mælkemængde</p> <p>Aflæs vand og pulver i blandetabel for koncentrationen _____ (140 g/liter)</p> <p>Fyld 25 % af vandet i mælkevognen. Vandet skal være 50-55 °C</p>	
	<p>Mælkesyrner skal være tilladt til økologi.</p>	
	<p>Mælkepulver skal være økologisk.</p>	



<p>16.11 (Ø.3)</p> 	<p><b>Brug af elektrolytblanding er tilladt og skal altid være økologisk.</b></p> <p>_____</p> <p><b>Flyt kalven til enkelt boks og noter dato og årsag i logbog (ligger i _____)</b></p>	
<p>16.12 (11.6) (Ø.4) (15.3)</p> 	<p><b>Alle behandlinger med medicin skal opstartes af dyrlæge.</b></p> <p><b>Vil du vide mere – køb hele SOP'en <u>HER</u></b></p> <p>Økologisk skal kun behandle dyr første gang.</p> <p><b>Behandlinger skal føres i logbog (ligger i _____)</b></p>	
<p>16.13 (14.4)</p> 	<p><b>Tilladte produkter til rengøring og desinficering af bokse og inventar m.m.</b></p> <p>(Aktivstoffer ikke handelsnavne)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kalium-natriumsæbe</li> <li>• Vand og damp</li> <li>• Kalk</li> <li>• Læsket kalk</li> <li>• Ulæsket kalk</li> <li>• Natriumhypoklorit (f.eks. blegevand)</li> <li>• Kaustisk soda (Natriumhydroxid)</li> <li>• Kaliumhydroxid</li> <li>• Hydrogenperoxid</li> <li>• Naturlige planteekstrakter</li> <li>• Citronsyre, pereddikesyre, myresyre, mælkesyre, oxalsyre og eddikesyre</li> <li>• Alkohol</li> <li>• Salpetersyre (mælke- og mejeriudstyr)</li> <li>• Fosforsyre (mælke- og mejeriudstyr)</li> <li>• Formaldehyd</li> <li>• Produkter til rengøring og desinficering af yver og malkeudstyr</li> <li>• Natriumcarbonat</li> </ul>